

Ruijannokiperhonen

Högnordisk gräsfjäril

Erebia polaris (*E. medusa* ssp. *p.*)

Luontodirektiivin laji (liite II)
ALP suojelutaso suotuisa

Koodi: 1932

Rauhoitettu (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)
Alueellisesti uhanalainen (alue 4c)

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Ruijannokiperhonen on keskikokoinen päiväperhonen, jonka etusiipien kärkiväli on 33–41 mm. Siipien yleisväritys on ruskehtavanmusta, ja niiden yläpinnoilla on 2–5 punertavaa keskiosastaan mustaa reunatäplää. Naaraalla reunatäpliä on enemmän kuin koiraalla. Ruijannokiperhosen siipien alapinnat ovat yläpintoja vaalearmat, ja takasiipien alapintojen keskiosa on leveästi valkoisen sävyttämä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Ruijannokiperhonen esiintyy Suomessa lähinnä Tenojoen ja sen sivujokien laaksojen alueilla. Päälevinneisyysalueensa ulkopuolella ruijannokiperhonen on havaittu vain kolme kertaa Käsivarren Lapissa, Länsi-Lapista Hetasta sekä Kaaresuvannosta. Tenojoen vesistöalueen hiekkapohjaiset joenrantaniityt ovat lajin alkuperäisiä elinympäristöjä. Ruijannokiperhonen asuttaa avoimien ja heinäisten joenvarsipenkkojen ja hiekkaharjanteiden lisäksi ihmisen synnyttämiä ympäristöjä, kuten tienvarsiketoja ja laidunniittyjä.

Nykytila ja uhkatekijät

Ruijannokiperhosen pohjoisten muotojen tunnetut levinneisyysalueet ovat suppeita, jonka vuoksi Suomessa on erityisvastuu niiden säilymisestä. Laji on yleinen suppeahkon levinneisyysalueensa sisällä ja sitä on havaittu lähes kaikilta sopivilta paikoilta. Ruijannokiperhonen esiintyy vakituisena kahdeksalla alueella

Utsjoella. Lajin merkittävin uhkatekijä lähitulevaisuudessa on sille sopivien elinympäristöjen umpeenkasvu karjan laidunnuksen ja niiton loputtua. Niittyjen umpeenkasvun vaikutuksia lajin kantoihin pienentää kuitenkin se, että laji pystyy käyttämään hyväkseen ihmisen synnyttämiä korvaavia elinympäristöjä, kuten tienvarsiketoja.

Hoitosuosituks

Ruijannokiperhosen selviytymistä Suomessa voi tulevaisuudessa uhata sopivien elinympäristöjen vähentyminen niittyjen umpeenkasvun jatkuessa. Haitallisten muutosten ennakoimiseksi lajin kantojen seuranta ja kartoitusta tulee tehostaa. Lisäksi pitää selvittää mahdollisuuksia umpeutuneiden elinympäristöjen kunnostamiseksi ja kokonaan uusien perustamiseksi.

Lähteet

- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio H. & Ojalainen P. 1990. Suomen päiväperhoset. Suomen Perhostutkijain Seura. Kirjayhtymä, Helsinki. S. 266–267.
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.